

Smålommar i Västmanlands län – 2002

Ralf Lundmark

Metod

Smålommar eftersöks på samtliga säkra/troliga häckningsplatser kända av Västmanlands ornitologiska förening (VOF) rapportkommitté, dvs i de små sjöar/tjärnar där smålom noterats under häckningstid någon gång under de senaste 20 åren och kommit till VOF's kännedom. Därtill besöks ytterligare ett antal teoretiskt lämpliga lokaler, oftast i anslutning till kända häckningsplatser. Inventeringens genomförande består i att var och en av nämnda platser besöks en gång under perioden 1 maj – 15 juni med avseende att dokumentera förekomst och uppträdande av smålom. Från varje lokal noteras om smålom ses eller ej, i de fall de ses noteras uppträdandet (ruvande, varnande etc.). För att minska chansen att någon ruvande smålom ska undgå upptäckt på grund av skymmande vegetation på en stor del av lokaler, förflyttar sig inventeraren i dessa fall runt lokalen för att i möjligaste mån överblicka varena tänkbar boplatser.

Resultat

Under inventeringen besöktes totalt 63 små sjöar/ tjärnar. I elva av dessa noterades en eller flera smålommar. Häckning konstaterades på sex av lokalerna (fynd av ruvande fåglar). På de återstående fem lokalerna med smålommar uppvisades inga betenden av större häckningsindiciem. Arten har dock visat sig kunna påbörja häckning så sent som i slutet av juni, därmed är det möjligt att några par till kan komma att häcka. En nyhet under årets upplaga av inventeringen var att ett till synes icke häckande par accepterades ligga i samma sjö (Abborrtjärnen, St Flyten) som ett annat häckande par. Totalt figurerade således 12 par smålommar i årets besökta sjöar.

Lokaler där häckning konstaterades (6)

Tjuvtjärnen, Fagersta
Blåhand, Skinnskatteberg
Gåstjärnen, Skinnskatteberg
L. Gäddtjärnen, Skinnskatteberg
St. Dammtjärnen, Skinnskatteberg
Abborrtjärnen, Surahammar

Övriga lokaler där smålom noterades (5)

Brudgummen, Fagersta
Gäddtjärnen, Fagersta
Sarvtjärnen, Fagersta
Laggaren, Norberg
L. Råsen, Skinnskatteberg

Fältdata

Nedan redovisas observationer från de sjöar som besöktes under inventeringen, totalt 63 sådana. Lokaler där smålom noterats har markerats med fet stil. Efter respektive lokalnamn redovisas lokalens läge med hänvisning till topografiskt kartblad (Gröna kartan, skala 1:50 000) där lokalens närmare position har angivits med koordinat (X och Y värde enligt rikets nät) av sydvästra hörnet av den "kilometerruta" inom vilken större delen av lokalen är belägen. Inventeraren har i år försökt sig på att bedöma lokalernas lämplighet för smålom (gäller för de sjöar där smålom aldrig noterats) utifrån den erfarenhet av hur länets kända smålomsjöar ser ut. Faktorer som påtagligt kan ha negativ inverkan på smålommar har också angivits.

* = Sjö där smålom noterats åren 1996-2001, dvs de år då länsstyrelsens smålominventering pågick.

Fagersta

Bartjärnen [11 G NV / 6648, 1514]

Ingen smålom noterad (11 juni). Lämplig biotop. En övernattningskoja av större slag har uppförts vid tjärnens västra strand.

Bergtjärnen* [12 G SV / 6654, 1504]

Ingen smålom noterad (10 juni).

Bruden [12 G SV / 6653, 1505]

Ingen smålom noterad (10 juni).

Brudgummen* [12 G SV / 6653, 1505]

2 ad smålommar (10 juni). Båda håller till ute på öppet vatten i sjöns västra del.

Dödtjärnen [11 F NO / 6644, 1496]

Ingen smålom noterad (6 juni). Lämplig biotop. Put & take fiske, spång etc.

Gattjärnen* [11 G NV / 6645, 1502]

Ingen smålom noterad (6 juni). Ej lämplig biotop.

Gladtjärnen [11 G NV / 6638, 1509]

Ingen smålom noterad (10 juni). Lämplig biotop men sjön är troligtvis för stor.

Gäddtjärnen* [12 G SV / 6654, 1505]

1 ad smålom (10 juni). Fågeln ligger ute på öppet vatten.

Gäddtjärnen [11 G NV / 6638, 1507]

Ingen smålom noterad (10 juni). Sjön är sänkt och har möjligtvis av denna orsak fått branta stränder vilket missgynnar smålommen, därtill gränsar den till en aktiv torvtäkt. Troligtvis ej lämplig lokal för smålom.

Hälltjärnen [11 G NV / 6638, 1509]

Ingen smålom noterad (10 juni). Ej lämplig för smålom, istället noterades en storlom på bo.

L. Hammartjärnen [12 G SV / 6654, 1504]

Ingen smålom noterad (10 juni). Lämplig biotop.

L. Tvillingen [11 G NV / 6643, 1505]
Ingen smålom noterad (10 juni). Mindre lämplig biotop.

Lindbackstjärnen* [11 F NO / 6644, 1496]
Ingen smålom noterad (6 juni). En provisorisk spång har dragits fram till tjärnen, flera vakande fiskar, troligen inplanterad laxfisk. Lokalen är en av de äldsta kända i länet i smålomsammanhang. Om put & take fisket nu även nått denna tjärn får det betraktas som högst olyckligt.

Romstjärnen [11 F NV / 6639, 1506]
Ingen smålom noterad (10 juni). Lämplig biotop.

Sarvtjärnen* [11 G NV / 6646, 1503]
2 ad smålommar (10 juni). Båda ligger ute på öppet vatten i den östra delen av sjön. Put & take fiske. Sjön kantas av spång och små bryggor utom i östra änden. Om lommarna visas hänsyn och att de samtidigt vänjer sig med fritidsfiskarna är det möjligt att häckning kan komma att genomföras.

St. Hammartjärnen* [12 G SV / 6654, 1505]
Ingen smålom noterad (10 juni).

St. Tvillingen [11 G NV / 6642, 1505]
Ingen smålom noterad (10 juni). Ej lämplig biotop, kraftigt igenväxande.

Svarttjärnen* [12 G SV / 6653, 1506]
Ingen smålom noterad (10 juni).

Svarttjärnen [11 G NV / 6643, 1506]
Ingen smålom noterad (10 juni). Mindre lämplig biotop

Tjuvtjärnen [11 G NV / 6639, 1508]
1 ad smålom (10 juni). Fågeln som låg på bo råkade skrämmas ut på öppet vatten då inventeraren nådde tjärnen precis där lommen hade sitt bo. Boet innehöll 2 ägg. Lokalen är ny i smålomsammanhang.

Tången [11 G NV / 6638, 1507]
Ingen smålom noterad (10 juni). Lämplig biotop

Norberg

Igeltjärnen* [12 G SV / 6655, 1504]
Ingen smålom noterad (10 juni).

Kytjärnen* [12 G SV / 6654, 1504]
Ingen smålom noterad (10. 6).

Laggaren* [12 F SO / 6671, 1499]
1 ad smålom noterad (2 juni). Fågeln låg ute på öppet vatten.

L. Dammsjön* [11 G NV / 6648, 1515]
Ingen smålom noterad (11 juni).

St. Dammsjön* [11 G NV / 6648, 1516]
Ingen smålom noterad (11 juni).

Skinnskatteberg

Abborrtjärnen [11 F NO / 6630, 1488]
Ingen smålom noterad (6 juni). Lämplig biotop

Abborrtjärnen [11 F NO / 6631, 1491]
Ingen smålom noterad (6 juni). Lämplig biotop, störning från järnväg?

Abborrtjärnen [11 G NV / 6633, 1506]
Ingen smålom noterad (14 juni). Lämplig biotop. Put & take fiske, brygga och spång i södra delen av sjön.

Bladtjärnen [11 F NV / 6631, 1508]
Ingen smålom noterad (14 juni). Mindre lämplig biotop.

Blåhand* [11 G NV / 6638, 1504]
1 ad smålom (6 juni). Fågeln ruvar på bo.

Braxentjärnen [11 G NV / 6635, 1507]
Ingen smålom noterad (14 juni). Troligtvis ej lämplig biotop.

Dammen [11 F NO / 6629, 1489]
Ingen smålom noterad (6 juni). Ej lämplig biotop, starkt igenväxande.

Gästjärnen* [11 F NO / 6646, 1491]
1 ad smålom (6 juni). Fågeln ruvar på bo.

Kråktjärnen [11 G NV / 6631, 1507]
Ingen smålom noterad (14 juni). Mindre lämplig biotop.

L. Dammtjärnen [11 F NO / 6638, 1487]
Ingen smålom noterad (6 juni). Mindre lämplig biotop.

L. Gäddtjärnen* [11 G NV / 6641, 1502]
1 ad smålom (6 juni). Fågeln ruvar på bo.

L. Råsen* [11 G NV / 6633, 1508]
2 ad smålommar (14 juni). Båda ligger ute på öppet vatten.

L. Ton [11 G NO / 6630, 1490]
Ingen smålom noterad (6 juni). Mindre lämplig biotop, put & take fiske

Pytteln [11 G NV / 6629, 1509]
Ingen smålom noterad (14 juni). Lämplig biotop.

Rudtjärnen [11 G NV / 6635, 1507]
Ingen smålom noterad (14 juni). Mindre lämplig biotop.

St. Dammtjärnen* [11 F NO / 6638, 1487]
2 ad smålommar (6 juni). 1 ruvar på bo

St. Gäddtjärnen [11 G NV / 6641, 1503]
Ingen smålom noterad (6 juni). Mindre lämplig biotop.

Ångsjökälven [11 F NO / 6629, 1489]
Ingen smålom noterad (6 juni). Mindre lämplig biotop, för mycket flytbladvegetation?

Surahammar

Abborrtjärnen [11 G NV / 6632, 1511]
4 ad smålommar (14 juni). 1 ruvande + 1 ex i norra delen av sjön. I södra delen låg ett annat par ute på öppet vatten. Det är första gången under den nu sjuåriga inventeringen som ett par smålommar utöver de häckande påträffas i samma sjö.

Föregående år noterades en icke flygfärdig unge i sjön under hösten (Lennart Eriksson, muntl.). Det torde vara paret från Gåsflyten som flyttat över och påbörjat häckningen här mitt i sommaren. Sjön är ny i smålomsammanhang.

Bladtjärnen [11 G NV / 6629, 1511]
Ingen smålom noterad (15 juni). Ej lämplig biotop.

Gåsflyten* [11 G NV / 6634, 1510]
Ingen smålom noterad (11 juni).

L. Acktjärnen [11 G NV / 6631, 1517]
Ingen smålom noterad (12 juni). Lämplig biotop

L. Avlången [11 G NV / 6635, 1508]
Ingen smålom noterad (11 juni). Lämplig biotop. Put & take fiske, sjön kantas av spång, vindskydd etc.

L. Björksnarssjön [11 G NV / 6632, 1513]
Ingen smålom noterad (12 juni). Lämplig biotop.

Ljusvattnet [11 G NV / 6629, 1511]
Ingen smålom noterad (15 juni). Lämplig biotop. Put & take sjö, kantad av spång.

Lomtjärnen [11 G NV / 6627, 1512]
Ingen smålom noterad (15 juni). Lämplig biotop.

Mell. Acktjärnen [11 G NV / 6631, 1517]
Ingen smålom noterad (12 juni). Lämplig biotop.

Morsjööga [11 G NV / 6627, 1510]
Ingen smålom noterad (15 juni). Mindre lämplig biotop, stränderna för branta?

Mörttjärnen [11 G NV / 6627, 1527]

Ingen smålom noterad (15 juni). Måttlig biotop.

Oxtjärnen [11 G NV / 6628, 1510]

Ingen smålom noterad (15 juni). Mindre lämplig biotop.

Stenbjörn [11 G NV / 6634, 1510]

Ingen smålom noterad (11 juni). Mindre lämplig biotop.

Stentjärnen [11 G NV / 6629, 1512]

Ingen smålom noterad (15 juni). Lämplig biotop. Put & take fiske, vindskydd etc.

St. Acktjärnen [11 G NV / 6631, 1516]

Ingen smålom noterad (12 juni). Lämplig biotop.

St. Avlången [11 G NV / 6634, 1510]

Ingen smålom noterad (11 juni). Lämplig biotop. Put & take fiske, sjön kantas av spång, bryggor, vindskydd etc.

St. Björksnarssjön [11 G NV / 6633, 1513]

Ingen smålom noterad (11 juni). Mindre lämplig biotop.

Tordyveln [11 G NV / 6634, 1510]

Ingen smålom noterad (11 juni). Lämplig biotop. Put & take fiske, sjön kantas i norr och öster av spång.

Tordyveln [11 G NV / 6633, 1511]

Ingen smålom noterad (12 juni). Lämplig biotop. Put & take fiske, sjön kantas av spång åtminstone i östra delen, vindskydd etc.

2002-06-27

Ralf Lundmark